

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

فصل هفتم: ایران در عصر مشروطه

درس چهاردهم: ایران در دوران حکومت پهلوی

۱۳۹۹/۰۸/۲۰

زمینه های تغییر حکومت از قاجار به پهلوی

❖ فرورداد ۱۹۱۹

❖ کودتای ۱۲۹۹

آلبوم خاندان پهلوی - تعظیم شاه در مقابل ملکه دانمارک

قرارداد ۱۹۱۹

- بستن قراردادی میان **انگلستان** و **و ثوق الدوله** (نخست وزیر)
 - **هدف:** قرار گرفتن امور **نظامی** و **مالی** ایران در اختیار کارشناسان نظامی و مالی انگلستان
 - **مخالفان:** آیت الله مدرس و شیخ محمد خیابانی
- عدم پذیرش قرارداد توسط احمدشاه و مخالفت های گسترده ← لغو قرارداد

کودتای ۱۲۹۹

- انگلیسی ها، رضاخان (یکی از فرماندهان قزاق) را به عنوان مہرہ نظامی و سید ضیاءالدین طبایبی را به عنوان مہرہ سیاسی انتخاب کردند.

نتایج:

- سوم اسفند ۱۲۹۹، تهران توسط نیروهای تحت فرمان رضاخان اشغال شد.
- به دنبال آن، احمدشاه سید ضیاء را به عنوان نخست وزیر و رضاخان را به عنوان فرمانده کل قوا برگزید.

انتقال حکومت از قاجار به پهلوی

کودتای ۱۲۹۹ توسط انگلیس مقدمه ای برای تغییر حکومت در ایران بود.

- ایجاد رعب و وحشت، حکومت نظامی و نظم و آرایش ظاهری
- تبلیغات در راستای شایستگی برتر رضاخان نسبت به احمدشاه
- حضور در مراسم مذهبی و نشان دادن خود به عنوان فردی معتقد به احکام و ارزش های مذهبی
- وارد کردن طرفداران خود در مجلس شورای ملی
- سال ۱۳۰۶، ابتدا حکومت به طور موقت و سپس به شکل رسمی به رضاخان و خانواده اش سپرده شد.

شبهه حکومت و اقدامات رضاشاه

➤ **استبداد:** تشریفاتی شدن هیئت وزیران و نمایندگان مجلس شورای ملی

➤ **سرکوب آزادی خواهان:** ممنوع الکار شدن احزاب و روزنامه های مستقل / سرکوب قیام

های آزادی خواهانه (نهضت جنگل)

➤ **ایجاد ارتش منظم:** تمرکز قدرت سیاسی / سرکوب قیام های مردمی / تحقق اهداف انگلیس

➤ **احداث خط آهن سراسری:** ایجاد راهی سراسری برای انتقال سریع نیروهای انگلیسی

➤ **تضعیف هویت اسلامی و تخریب فرهنگ ایرانی:** متحدالشکل کردن پوشش / کشف حجاب

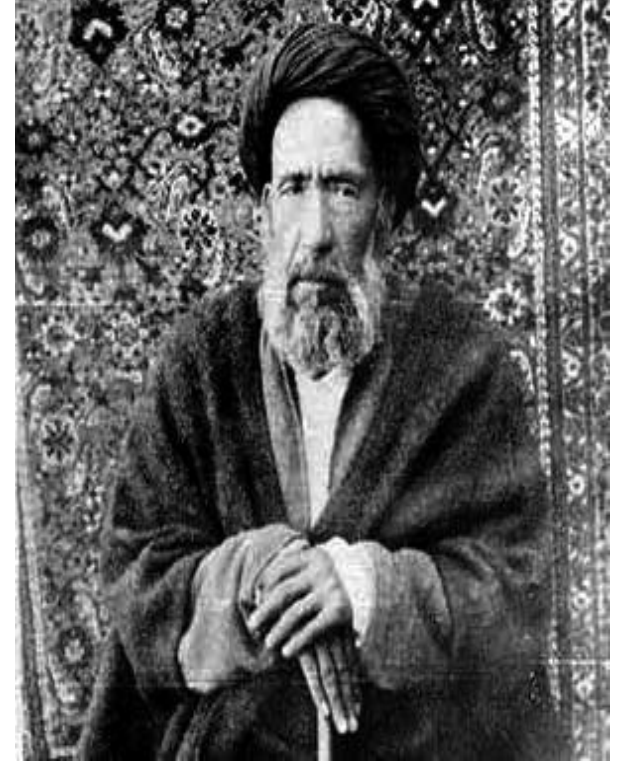
وفاق الدوله

سيد ضياء الدين طيبايبى

شيخ محمد خياري

اينا الله مدرس

رضاشاه

آرون سارباد

ناج الملوك

آثار جنگ جهانی دوم بر ایران

شروع: حمله آلمان به لهستان

طرفین جنگ:

دولت های محور: آلمان، ایتالیا و ژاپن

متفقین: انگلستان، فرانسه، شوروی و آمریکا

نتیجه: شکست آلمان و بحاران اتمی ژاپن توسط آمریکا

اوضاع ایران در جنگ جهانی دوم:

اشغال ایران در سال ۱۳۲۰ به دست متفقین / برکناری رضاشاه و شاه شدن پسرش محمدرضا

نهضت ملی شدن نفت

- ✓ امتیاز بهره برداری از منابع نفت ایران در زمان مظفرالدین به انگلیس واگذار شده بود
- ✓ در زمان رضاشاه این امتیاز لغو می شود، لکن قراردادی دیگر بسته می شود.
- ✓ خواست مردم برای لغو قرارداد و ملی شدن صنعت نفت
- ✓ آیت الله کاشانی و دکتر مصدق رهبران نهضت ملی شدن صنعت بودند.
- ✓ در سال ۱۳۲۹ قانون ملی شدن صنعت نفت توسط مجلس شورای ملی تصویب شد.
- ✓ پس از آن دکتر مصدق نخست وزیر شد و کار اجرای قانون را برعهده گرفت.

کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲ و بازگشت استبداد

- ✓ ایجاد اختلاف میان رهبران و گروه های پشتیبان نهضت
- ✓ سوء استفاده انگلستان و آمریکا از شرایط برای سرنگونی دکتر مصدق
- ✓ بیست و هشت مرداد ۱۳۳۲ واحدهایی از ارتش به فرماندهی سرلشکر فضل الله زاهدی مراکز مهم تهران را اشغال و حکومت دکتر مصدق را سرنگون کردند.
- ✓ پس از آن، اکتشاف، استخراج و فروش منابع نفت به شرکت های انگلیسی، آمریکایی، هلندی و فرانسوی واگذار شد.

دکتر مصدق و آیت الله کاشانی

غارت هتل دکتر مصدق